

82205

Weneriigi

Swangeliumi-Sutheruse-usu koguduste
Agenda

Piturgia käsiraamat

kõsritele ja kirikuvõõrmündritele.

Callinnas.

Trüfitud „August Mikwiß'i“ trüfitojas.
1909.

I. Jumalateenistuse kord,

kuidas köster siis jumalateenistust peab, kui õpetajat
kodu ei ole.

I. Jumalateenistuse kord, kuidas köster siis jumalateenistust peab, kui õpetajat kodu ei ole.

(Köster pulbi ees).

1. Rogudus laulab alguslaulu.

2. Köster ütleb: Muu olgu Isale ja Pojale ja Pühale Waimule.

Rogudus laulab: Nõnda kui alguses oli, nüüdki on ja jääb igaweseft ajast igaweste. Amen.

3. Köster ütleb: Wäga õnnis on see, kelle üleastumine on andeks antud, kelle patt on kinni kaetud. Sellepärast tunnistagem Issandale oma patud üles ja ütlegem jüdameft nõnda:

Halastaja Jumal ja Isa! Meie tunnistame Sinule üles oma mitmitugused patud ja üleastumised, miska meie Sinu wiha ja nuhtlust kull oleme ära teeninud. Waata taewast halastusega meie peale ja anna meile kõik meie patud andeks oma armsa Poja, meie Õnnistegija, Jeesuse Kristuse kallil lunastuse pärast.

Rogudus laulab: Issand halasta, Kristus halasta, Issand halasta!

4. Köster ütleb: Kõigewägewam, igawene Jumal on Jeesuses Kristuses meie peale halastanud, sest nõnda on Jumal maailma armastanud, et tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes Tema jisse usub, ei pea hukka minema, waid et temal igawene elu peab olema. — Muu olgu Jumalale kõrges!

I. Jumalateenistuse kord, kuidas kõster fiis

Rogudus laulab: Muu, kiitus olgu igawest (j. 1).

Täendus. Kannatamise aja pühapäewadel ütleb kõster (pkt. 4) „Kõigewägewam, igawene Jumal on meie peale halastanud, sest Tema Poja Jeesuse Kristuse veri teeb meid puhtaks kõigest patust.

Rogudus laulab: Oh süüta Tall, oh Jeesus.

5. Kõster ütleb: Wõtte kuulda Jumala sõna, mis üles on pandud raamatusse (ehk ewangeliumi), nende sõnadega: — ja loeb, kui rogudus on püsti tõusnud (kui ta mitte ju liturgia hakatusest saadik püsti tõusnud ei ole) seda kirjatunnistust, millest pärast loetaw pühapäewa jutlus ei räägi.

Rogudus laulab: Halleluuja! Halleluuja! Halleluuja! (kui epistlit loeti) ehk: Kiitus olgu Sulle, oh Kristus! (kui ewangeliumi loeti).

Täendus. Kannatamise aja pühapäewadel laulab rogudus (kolmekordse halleluuja ehk kiitus olgu j. n. e. asemel): Amen.

6. Kõster ütleb: Tunnistagem ühel meel el Jumala ees oma püha ristiusku üles ja ütlegem üheskoos südamest nõnda:

Meie usume Jumala Isa, Kõigewägewama || taewa ja maa Looja sisse, || — ja Jeesuse Kristuse, || Jumala ainusündinud Poja || oma Iskanda sisse, || kes on saadud Pühast Waimust, || ilmale toodud neitsist Maarjast, || kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, || risti löödud, furnud ja maha maetud, || alla läinud põrgu hauda, || kolmandamal päewal jälle ülestõusnud furnuist, || üles läinud taewa, || istub Jumala, oma kõigewägewama Isa paremal käel || sealt tuleb tema || kohut mõistma elawate ja furnute peale. || — Meie usume Püha Waimu sisse, || üht püha ristirogudust, pühade osajamist, || pattude andeksandmist, || liha ülestõusmist || ja igawest elu.

Rogudus laulab: Amen, aamen, aamen.

7. Rogudus laulab pealaulu.
8. Kõster loeb selle pühapäewa jutlust õpetaja poolt määratud jutluseraamatust.
9. Rogudus laulab ühe salmi.

10. Rõster nimetab kuulutatavaid pruutpaarid, nõndasama ka sündinuid ja ristitud lapsi, haigeid, terweks saanud ja ära surinuid, kui niisuguseid teadaandmisi olemas on. Ja niisuguse teadaandmise juures loeb ta ühe piiblisalmi (waata lisa lehekülg 10).
11. Rõster loeb järgmist kirikupalwet:

Isjand Jumal, taewane Isa! Meie kiidame Sind, et Sa täna jälle meid oled lasknud kuulda oma püha ewangeliumi sõna ja et Sa tema seeft meile oled teada annud oma armu nõuu ja tahtmist meid õndsaks teha. Meie palume Sind, waata ka edespidi armuga meie peale, anna meile meie patud andeks ja uuenda meie südameid, et meie Sind teenime õiguses ja pühaduses, mis Sinu meele pärast on. Hoiame meie seas oma sõna kuulutamist ja oma pühade sakramentide õiget pruukimist. Anna igal ajal meile ja meie lastele ustawad karjatjed ja õpetajad. Ka missioonitöö nende seas, kes alles pimeduses ja surmawarjus käiwad, anname Sinu armu hooleks. Kaitse kõigis paigus oma ristitogudust armuga ja ärata kõiki ülemaid ja kuningaid, et nad tema eest hoolet kannawad. Wäla oma armu rohkeste wälja meie Keisri Herra Nikolai Aleksandrowitši peale, Tema abikaasa, Keisri Proua Aleksandra Feodorowna, Keisri ema Maarja Feodorowna, Tšesareewitši Suurwürsti Aunjärjepärija Aleksei Nikolajewitši, kõige meie Keisri suguwõsa ja omaste ja nende peale, kes tema poole hoiawad. Pitenda nende päiwi, täida meie jäädawaks kasuks kõik meie Keiserliku perekonna liikmeid oma Waimuga, et nemad meile alati waga elu märgiks oleksiwad. Anna meie Keisrile tema walitjuse ametis ikka tarka südant, auusaid mõtteid, tulusaid nõuuksid, õigeid tegusid, waprast meelt, tugewat jõudu, mõistlikku nõuandjaid (sõja ja rahu ajal, wõitwat sõjawäge) ustawaid teenrid ja sõnakuulelikka alamaid, et meie weel kaua tema warju all rahulist ja waitist elu wõitjime elada kõiges jumalafartuses ja auususes. — Önnista, armuline Jumal, ristirahwa abielu (ka pruutpaarid, kes abielusje heita tahawad ja keda täna waha kuulutati); önnista kristlikku lastekaswatamist ja kõiki kristlikka koolisid linnas ja maal. Hoiame meie

noort rahvast südamel ja elu puhtuses. Ole nendega, kes meist kaugel ära on, iseäranis ka meie koguduse poegadega, kes wäetee-
 nistuses. (Opeta, juhata ja hoiu meie leerilapsi, et nad Sind
 südamel teeniiswad ja Sinu teede peale alati jääsiwad. Ka oma
 koguduse hiljuti sündinud ja ristitud lapsed anname sinu truui ija-
 liku hoole alla.) Pühitje meie koduse elu, et meie majades õige
 usk, truul armastus ja alaline rahu walitjeks. Sünnista iga auusat
 ametit. Anna kosutawat ilma, et wõllurwili hästi kaswaks. (Halwul
 ilmul: Hoiu armulikult wilja wälja peal, et ta mitte suutumaks
 hukka ei lähe). Mita igauht tema hädas — (nõnda kui ja armu-
 likult oled aidanud neid meie koguduse liikmeid, kes raskest haigu-
 sest on terweks jaanud ja nüüd Sinu heldust kiidawad). Ole lesta-
 naeste abimees ja waeste laste isa, — (ja iseäranis nende röö-
 mustaja, kelle omaesed hiljuti ära surnud). Halasta kõikide peale,
 kes wiletjuses, waesjuses, haigusjes — (nõnda kui need meie kogu-
 duse liikmed, kelle pärast täna eestpalwet teeme) — ehk muu ahas-
 tuse sisse sattunud; röömusta neid oma troostiga, kinnita neid oma
 Püha Waimu läbi, et nemad kõik jeda tunnekiswad Sinu isaliku
 katsumise olemat, Sinu käe alla endid alandakiswad ja risti kasu
 omas hinges tunda saakiswad. Hoiu meid kõikil kurja surma eest,
 kui süda alles patustpöõrmata. Mita, et elame Sinu armastuses,
 jureme Sinu armus, siit lahtume sinu rahus, hingame hauas Sinu
 warju all, üles tõuseme Sinu wäe läbi ja wiimaks igawese elu
 õndja lootuse pärime Sinu taewases riigis. Meie Isa, kes Sa
 oled taewas! Pühitjetud jaagu Sinu nimi. Sinu riik tulgu.
 Sinu tahtmine sündigu kui taewas, nõnda ka maa peal. Meie
 igapäewast leiba anna meile tänapäew. Ja anna meile andeks
 meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele. Ja ära
 jaada meid mitte kuusatuses sisse, waid peasta meid kurjast ära.
 Eest Sinu pärast on riik ja wägi ja auu igaweste. Amen.

Kogudus laulab: „Nüüd laulgem aamen röömuga.“

12. Köster ütleb: Issanda nimi olgu kiidetud ja auustatud! Halleluuja.

Kogudus wastab: Igawesest ajast igaweste! Halleluuja.

Tähendus: Rannatamise ajal jääb Halleluuja laulus, kui ka wastulaulus, maha.

13. Rõster palub: Issand Jumal, taewane Isa, meie täname Sind jüdamest, et Sa ennast leida annad igakord, kui meie lahetsewa ja uskliku meelega Sinu palet otsime, meile ka oma Püha Waimu abi armust annad, et meie paljad kuuljad ei oleks, waid ka Sinu sõna järele teeksite, sealt seest oma nõtra usku kinnitaksime ja oma elu seda mööda ajaksime ja wiimaks õndsaks saaksime Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, oma Issanda läbi.

Rogudus laulab: Amen.

14. Rõster ütleb: Issand õnnistagu meid ja hoidku meid! Issand lasku oma pale paista meie peale ja olgu meile armuline! Issand tõstku oma pale meie peale ja andku meile rahu!

Rogudus laulab: Amen, aamen, aamen.

15. Rogudus laulab lõpulaulu.

I. Jumalateenistuse kord, kuidas kõster siis jumalateenistust peab, kui õpetajat kodu ei ole.

L i s a.

Piiblisalmid eestpalwete teadaandmise juures.

1. Pruutpaaride eest.

1. Aga mina ja minu pere, meie tahame Jehoowat teenida. Amen.
2. Weereta Jehoowa peale oma teed ja looda tema peale, küll ta toimetab kõik hästi. Amen.
3. Kui Jehoowa ei ehita koda, siis näewad hoonehitajad seal kallal waewa ilmaaegu. Amen.
4. Uju Issanda Seesuse Kristuse sisse, siis saad sina ja sinu pere õndsaks. Amen.

2. Siljuti ristitud laste ja nende wanemate eest.

1. Laste lapsukesed Minu juure tulla ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste pärast on Jumala riik. Amen.
2. Teie ja teie laste pärast on tõutus. Amen.
3. Ta õnnistab neid, kes Jehoowat kardawad, pisukesti nii hästi kui fuuri. Amen.
4. Õpetage neid pidama kõik, mis mina teid olen käskinud! ütleb Issand. Amen.

3. Saigete eest.

1. Tulge minu juure kõik, kes teie waewatud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist saata. Amen.
2. Ma tõstan oma silmad üles mägede poole, kust mu abi tuleb. Amen.
3. Kui mu liha ära lõpeb ja mu süda ka, siis oled Sa, Jumal, mu südamel kalju ja mu oja igaweste. Amen.
4. Mis Mina teen, seda ei tea sina nüüd mitte, aga pärast seda pead sa sest aru saama! ütleb Issand. Amen.

4. Nende eest, kes terweks saanud.

1. Mu hing, kiida Jehoowat, ja ära unusta mitte tema heategemisi ära! Amen.

2. Waata, rahu poolest oli mul väga kitsas käes; aga Sina oled mu hinge väga armastanud ja peastnud hukatuse august. Amen.

3. Meie Jumal on ärapeastja, ja Jehoowa Issand saadab surmast välja. Amen.

4. Waata, sina oled terweks saanud, ära tee enam pattu, et sulle midagi kurjemat ei sünni! ütleb Issand. Amen.

5. Surnute pärast.

1. Õndsad on need surnud, kes Issandas surewad sest ajast! Tõeste, ütleb Waim, nemad peawad hingama omaft waewaft ja nende teud käiwad nende järel! Amen.

2. Mina olen ülestõusmine ja elu! Kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb! ütleb Issand. Amen.

3. Rahu sees tahan ma ühtlasi maha heita ja uinuda magama, sest Sina Jehoowa, üksi saadad, et ma julgeste wõin elada. Amen.

4. Ma olen sind igawese armastusega armastanud, sellepärast olen ma sind heldusega enese juure tõmmanud! ütleb Issand. Amen.

II. Hädaristimine.

II. Hädaristimine.

A. Hädaristimise lühem kord.

1. Jumalale, meie Issanda Jeesuse Kristuse Issale, kelle lapsiks kõiki jurguõjafid taewas ja maa peal nimetatakse, olgu kiitus ja ann igawesest ajast igaweste! Amen.
2. Ristigem jeda lapsukest meie Issanda Jeesuse Kristuse käsu ja tõutuse peale: — N. N. — Mina ristin sind Issa ja Poja ja Püha Waimu nime sisse!

Kolmainu Jumala nime nimetades walab ristija peuga kolm korda wett ristitawa lapse pea peale ja ütleb siis:

3. Palugem: Issand Jeesus Kristus, et Sinu läik täidetud saaks, oleme jeda lapsukest ristinud. Mita nüüd, et tema, kui taewane Issa tema elupäiwi pikendab, üles kaswaks Sinu tundmises, tõsises Jumalakartuses ja elawas usus Sinu sisse, kes Sina Issa ja Püha Waimuga elad ja walitjed igaweste. Amen.
4. Issand hoidku sinu sissetulemist ja wäljaminemist nüüd ja igaweste! Amen.

Tä h e n d u s. Hädaristimise lühemat korda tuleb siis tarwitada, kui laps nii haige on, et surma karta on.

B. Hädaristimise täielisem kord.

1. Paul.
2. Jumala Issa, Poja ja Püha Waimu nimel. Amen.

3. Kuulgem Jumala sõna püha ristimise sakramendi seadmisest, wäest ja tarwidusest. — Nõnda ütleb Issand:

Minule on antud kõik meelewäld taewas ja maa peal. Sellepärast minge ja tehke jüngeriks kõik rahwad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Waimu nime sisse ja neid õpetades pidama kõik, mis Mina teid olen käsinnud. Ja waata, Mina olen igapäew teie juures maailma otsani. (Matt. 28, 18—20.)

Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama; aga kes ei usu, seda peab hukka mõistutama. (Mark. 16, 16.)

Tõeste, tõeste, Mina ütlen sulle: Kui keegi ei sünni weest ja Waimust, siis ei wõi tema mitte Jumala riiki saada!

(Joh. 3, 5.)

4. Tõstke oma südamed Issanda poole! Hüüdke Issandat oma Jumalat appi!

Kõigewägewam, igawene Jumal, kõikide loomade Looja ja kõikide inimeselaste Õnnistegija! Meie palume Sind, õnnista oma tõutuse järele püha ristimise weepesemist ka sellele lapsele armurikkaks eluweeks ja uuesündimise pesemiseks Pühas Waimus. Wõta ta vastu, oh Issand! Ja nõnda kui Sina meile oled tõutanud: „Paluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate leidma; koputage, siis peab teile lasti tehtama“, nõnda anna see armuwaras sellele lapsele, kelle eest meie palume, ja tee temale üks lahti, mis peale meie koputame, et tema selle taewase pesemise igawese õnnistuse kätte saaks ja Sinu tõutatud armuriigi päriks. Jeesuse Kristuse, Sinu Poja, meie Issanda läbi. Amen.

5. Tunnistagem nüüd oma püha ristiusku üles, mis peale meid on ristitud ja mis peale ka seda last peab ristitama:

Meie usume Jumala Isa, Kõigewägewama, taewa ja maa Looja sisse, — ja Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Waimust, ilmale toodud neitsist Maarjast, kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, risti löödud, jurnud ja maha maetud, alla läinud põrgu hauda, kolmandamal päewal jälle üles tõusnud jurnust, üles läinud taewa, istub Ju-

mala oma kõigewägewama Isa paremal käel, sealt tuleb tema kohut mõistma, elawate ja surmude peale. — Meie usume Püha Waimu sisse, üht püha ristikogudust, pühade osajaamist, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

6. See püha ja õndsastegew usk teeb kõikidele, kes tema peale on ristitud, kohuseks, et nad enmast jaadanaast ja kõigest tema olust ja tööst lahti ütlewad ja ükspäinis kolmainust Jumalat teeniwad ja temale elawad.

Kas tahate nüüd, kristlikud waderid, et see laps selle püha usu peale Jumala Isa ja Poja ja Püha Waimu nime sisse ristitud saaks, ja kas tõutate ka selle lapse wanematega ühtlasi kõigest jõunust selle eest hoolt kanda, et tema saaks kaswatatud ja hoitud selles usus, nii kui Ewangeliumi-Lutheruse kogudus seda tunnistab, siis kostke: „Jah“.

Waderid: „Jah!“

7. Siis jaagu ka see laps meie Issanda ja Snnistegija Jeejuse Kristuse käsu ja tõutuse peale ristitud!

(Ristitawa lapse juure astudes:)

N. N. — mina ristin sind Isa ja Poja ja Püha Waimu nime sisse!

(Kolmainu Jumala nime nimetades walab ristija peuga kolm korda wett ristitawa lapse pea peale ja ütleb siis:)

8. Palugem: Meie Isa, kes Sa oled taewas! Pühitsetud jaagu Sinu nimi. Sinu riik tulgu. Sinu tahtmine jündigu kui taewas nõnda ka maa peal. Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew; ja anna meile andeks meie wõlad, kui ka meie andeks anname oma wõlglastele. Ja ära jaada meid mitte kiusatuse sisse, waid peasta meid kurjast ära. Sest Sinu päralt on riik ja wägi ja auu igaweste. Amen.

9. Issand hoidku sinu sissetulemist ja wäljaminemist nüüd ja igaweste! — (Kõit): Amen.

10. Lõpulaul.

III. Haigete juures käimine.

III. Haigete juures käimine.

A. Pühakirja tükid haigewoodi juures lugeda.

Wäga õnnis on see, kelle üleastumine on andeks antud, kelle patt on finni kaetud. Wäga õnnis on inimene, kellele Jehoowa ülekohtut süüks ei arwa, ja kelle waimu sees kawalust ei ole. Kui ma pattu finni pidasin, siis läksiwad mu luud-kondid wanaks igapäew minu oigamise pärast. Sest Su käsi oli raske mu peal ööd ja päewad, mu toiduse rammu on ära kuiwanud otse kui suiise põua läbi. Oma pattu andsin ma Sulle teada, ja oma ülekohtut ei ole mina finni katnud. Ma ütlesin: Ma tahan iseenele peale oma üleastumised tunnistada Jehoowale! Siis andsid Sina mu patu ülekohtu andeks. Sellepärast wõtawad Sind paluda kõik wagad armu ajal; tõeste, kui suur weşi tõuseb, ei ulata see nende ligi. Sina oled mulle warjaks, Sa hoiad mind ahastuse eest; Sa annad mulle rohkeste rõõmuga laulda, et Sa mind peastad. (Paul 32, 1—7.)

Jumal, ole mulle armuline oma helduse pärast, kustuta mu üleastumised oma rohke halastuse pärast. Pese mind hästi mu ülekohtust ja puhasta mind mu patust. Sest mina tunnen oma üleastumisi ja minu patt on mu ees alati. Sinu, Sinu wastu ükspäini olen ma pattu teinud, ja seda, mis Su silma ees paha, olen ma teinud; sellepärast oled Sa õige, kui Sina räägid, Sa oled puhas, kui Sa kohtu mõistad. Waata, ülekohtu sees olen ma sünnitatud, ja patu sees on minu ema mind saanud. Waata, Sul on hea meel tõest, mis on südame põhjas, ja Sa annad mulle salajas tarkust teada. Puhasta mind patust iisopiga, et ma puhtaks saan; pese mind et ma walgemaks lähen kui lumi. Anna mulle rõõmus- tuse ja rõõmu sõnumeid kuulda, et väga rõõmsaks saawad mu luud-kondid, mis Sa oled ära rõhunud. Pane oma filmad mu pattude eest warjule, ja kustuta ära kõik mu ülekohtus. — Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja

III. Haigete juures käimine.

uuenda mu sees kindlat waimu. Ära heida mind mitte ära oma palge eest, ja ära wõta oma Piha Waimu mitte minult ära. Anna mulle jälle oma õnnistuse rõõmustus, ja heameeleline waim toetagu mind.

Ma tahan Sinu wiisid õpetada üleastujaile, et patused Su poole pööravad. Oh Jumal, mu õnnistuse Jumal, peasta mind ära weresüüist, siis laulab mu keel rõõmsaste Su õigusest! Issand, tee lahti mu huuled, siis peab mu suu Sinu kiitust kuulutama! Sest tapaohwrud ei ole Su meelepärast, muidu ma annaksin neid; põletamiseohwrud ei ole Sul mitte head meelt. Jumala meelepäralsed ohwrud on rõhutatud waim, rõhutatud ja rufuks peffetud südant ei laida ja mitte, Jumal! (Paul 51, 3—19.)

Bõhjatuma häda seest hüüan mina Sinu poole, Jehoowa! Issand, kuule mu healt, Sinu kõrwad pangu tähele mu alandlikkude palumiste healt! Kui Sina, Jehoowa, tahaksid kõik ülekohtu meeles pidada, kes siis jõuaks, Issand, Su ees seista? Sest Sinu käes on andeksandmine, et Sind peab kardetama. Mina ootan Jehoowat, mu hing ootab, ja ma loodan tema sõna peale. Mu hing ootab Issandat enam, kui wahimehed, kes hommituni wahis on. Jisrael, looda Jehoowa peale, sest Jehoowa juures on helbus, ja Tema juures on kõige rohkem lunastus! Seesama lunastab Jisraeligi kõigest tema ülekohtust. (Paul 130.)

Jehoowa, ära noomi mind mitte omas suures wihas, ja ära karista mind mitte omas tulises wihas! Sest sinu nooled on minu sisse läinud ja Su käsi mu peale tulnud. Ei ole terwist ühtigi mu lihas Su suure pahanduse pärast; ei ole rahu mu luu-kontide sees mu patu pärast. Sest kõik mu ülekohtus on üle mu pea läinud; kui raste koorem on need läinud raskemaks kui ma suudan kanda. Ma kõnnin otse väga küürus ja kummargile, ma käin kurwalt kõige päewa. — Ära jäta mind mitte maha, Jehoowa, mu Jumal, ära ole minust kaugel ära! Tõtta mulle appi, oh Issand, mu Õnnistegija! (Paul 38, 2—7. 22—23.)

Kes kõigekõrgema Jumala kaitsemise all elab ja alati kõigewägewama warju alla jääb, see ütleb Jehoowale: Sina oled mu warjupaik ja mu tugew linn, mu Jumal, kelle peale ma loodan. Sest Tema peastab sind ära linnupüüdja paelast, kahjutegewa katku käest. Oma tiiva sulgedega katab ta sind, ja Tema tiibade alla wõid ja kippuda; Tema tõde on kilp ja sõjariist. Ei ja pea mitte kartma wõ hirmu ega noolt, mis päewa ajal

lendab; ei katku, mis mustas pimedas käib, ega surma tõbe, mis lõuna ajal ära raistab. Eht tuhat langewad sinu kõrwa, ja kümmetuhad sinu paremale poole, ei pea see mitte su ligi saama. Aga oma filmaga pead sa vaatama ja näha saama, kuidas hõelate kätte maksetakse. Sest Sina, Jehoowa, oled mu warjupaik; sina, mu hing, oled Rõigefõrgema oma eluasemeks wõtnud. Ei lasta õnnetuist su peale tulla, ja wiga ei pea mitte su maja ligi saama. Sest Tema tahab oma inglid sinu pärast käsida, et nemad sind peawad hoidma kõikide su teede peal. Käte peal peawad nemad sind kandma, et sa oma jalga wastu kiwi ei tõuka. Tõmmude lõukoerte ja wihasemate madude peale pead sa tallama ja pead noored lõukoerad ja lendawad maud ära tallama. Sest ta armastab mind wäga, sellepärast tahan ma teda ära peasta; Ma tahan teda ülendada, sest ta tunneb Mu nime. Tema hüüab mind appi, ja ma tahan temale wastata; Mina olen tema juures ahastuses; Ma tahan teda wäljakiskuda ja teda auustada. Pita eaga tahan Ma teda täita, ja Oma õnnistuist temale näha anda. (Laul 91.)

Mõnda on Jumal maailma armastanud, et Tema oma ainusündinud Poja on annud, et ükski, kes Tema sisse usub, ei pea hukka minema, waid et igawene elu temal peab olema. Sest Jumal ei ole oma Poega mitte maailma läkitanud, et Tema maailma peale kohut mõistaks, waid et maailm tema läbi õndsaks saaks. Kes Tema sisse usub, selle peale ei mõisteta kohut; aga kes ei usu, selle peale on juba kohus mõistetud, sest tema ei ole uskunud Jumala ainusündinud Poja nime sisse. Aga see on see kohus, et walgus maailma on tulnud ja inimesed pimeduist enam armastasiwad kui walgust; sest nende teud oliwad kurjad.

(Joh. 3, 16—19.)

Rõik, mis Jsa Minule annab, see tuleb minu juure; ja kes minu juure tuleb, seda ei taha Ma mitte wälja lükata. Sest mina olen taewast maha tulnud, ei mitte, et Ma oma tahtmist teen, waid selle tahtmist, kes mind on läkitanud. Aga see on Jsa tahtmine, kes Mind on läkitanud, et Mina ühtigi sellest ei kauta, mis Tema Minule on annud, waid et ma seda wiimsel päewal üles äratan. Aga see on selle tahtmine, kes Mind on läkitanud, et igawene elu peab igal ühel olema, kes Poega näeb ja Tema sisse usub; ja mina tahan ta üles äratada wiimsel päewal.

(Joh. 6, 37—40.)

III. Haigete juures käimine.

Et meie nüüd usust oleme õigeks mõistetud, siis on meil rahu Jumalaga meie Isfanda Jeesuse Kristuse läbi. Tema läbi oleme meie ka usus selle armu juure saanud, mis jees meie seisame, ja kiitleme Jumala auu lootuse pärast. Aga mitte üksi sellepärast, vaid meie kiitleme ka wiletsustes, sest meie teame, et wiletsus saadab kannatust ja kannatus kindlat meelt ja kindel meel lootust, aga lootus ei lasse häbisise sattuda, sest Jumala armastus on meie südamesse wälja walatud Püha Waimu läbi, kes meile on antud.

(Room. 5, 1—5.)

Sest teie ei ole orjapõlwe waimu saanud, et Teie jälle peaksite kartma, vaid teie olete lapsepõlwe waimu saanud, kelle läbi meie hüüame: „Uba, Isa!“ Seesama Waim tunnistab meie waimule, et meie Jumala lapsed oleme. Oleme meie nüüd lapsed, siis oleme meie ka pärijad, nii hästi Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad, et kui meie temaga kannatame, meie siis Temaga ühes ka auu sisse saame. Sest mina arwan, et selle aja kannatamisest midagi ei ole selle auu vastu, mis meile peab ilmutatama. Sest loodus ootab piki filmi Jumala laste auu ilmutamist. Sest loodus on kaduwuse alla heidetud, ei mitte oma tahtmisega, vaid selle tahtmise pärast, kes ta sinna alla on heitnud, lootuse peale, et ka loodus ise peab ärapeastetama hukkaminemise orjusest Jumala laste auu wabaduseks. Sest meie teame, et kõik loodus ühtlasi ägab ja ühtlasi suures waewas on tänini. Aga ei mitte üksi seda, vaid isegi need, kellel Waimu esimene and on, meie ise ägame eneste sees ja ootame lapsepõlwe, oma ihu ärapeastmist. Sest meie oleme ära peastetud lootuses. Aga lootus, mis nähaiks, ei ole lootus; sest mis keegi näeb, kuidas peaks tema seda weel lootma? Aga kui meie seda loodame, mis meie ei näe, siis ootame seda kannatusega. Aga nõndasamuti tuleb ka Waim meie nõdrustele appi. Sest meie ei tea mitte, mis meie peame paluma, nii kui tarwis on; aga seesama Waim kostab meie eest ärarääkimata õhkamistega. Aga kes südamed läbi katsub, see teab, mis mõte Waimul on, et tema, nii kui Jumal tahab, pühade eest kostab. Aga meie teame, et neile, kes Jumalat armastawad, kõik heaks tuleb, kes tema enne peetud nõuu järele on kutsutud. Sest keda ta ette on ära tunnud, need on Tema ka ette ära määranud, et nemad Tema Poja näu sarnased oleksiwad ja tema esimene sündinud mitme wenna seas oleks. Aga keda Tema on ette ära määranud, neid on Tema kutsunud, ja keda Tema on kutsunud, neid on Tema ka õigeks mõistnud, ja keda Tema on õigeks mõistnud, neid on Tema ka auuliselt teinud. Mis peame nüüd selle kohta ütleva? On Jumal meie poolt, kes võib meie vastu olla? Kes oma enese Pojalegi ei ole armu annud, vaid on Tema meie kõikide eest ära annud, kuis ei peaks Ta siis temaga meile kõik muud kinkima? Kes

wõib nende peale kaebtust tõsta, kes Jumala ärawalitsetud on? Jumal on, kes digeks mõistab. Kes on, kes wõib hukka mõista? Kristus on fiin, kes surnud, ja mis weel enam, kes ka ülesäratatud, kes ka on Jumala paremal käel, kes ka meie eest kostab. Kes wõib meid lahutada Kristuse armastusest? Kas wiletsus ehk ahastus ehk tagatiusamine ehk nälg ehk ahastus ehk häda ehk mõek? Nõnda kui kirjutatud on: „Sinu pärast tapetakse meid kõik see päew; meid on tapalambaitks arwatud.“ Aga selles kõiges saame meie wõimust selle läbi, kes meid on armastanud. Sest mina olen selle peale julge, et ei surm ega elu, ei inglid, ei würstid ega wägewad, ei praegused ega tulewad asjad, ei kõrgus ega sügawus ega ükski muu asi maailmas ei wõi meid lahutada Jumala armastusest, mis Kristuses Jeesuses, meie Jshandas on. (Room. 8, 15—39.)

Siis läheme nüüd wälja Tema juure leeri taha ja kanname Tema teutust! Sest meil ei ole fiin mitte jäädawat linna, waid meie otsime tulewat. Siis wiigem nüüd Tema läbi Jumalale alati kiituseohwrid, see on nende huulte wilja, kes ennast Tema nime poole tunnistawad! Aga rahu Jumal, kes surnuist on wälja toonud lamaste suure karjase igawese seaduse were läbi, meie Jshanda Jeesuse, walmistagu teid kõigele heale tööle Tema tahtmist tegema! Tema saatku teie sees seda, mis Tema meele pärast on, korda, Jeesuse Kristuse läbi! Temale olgu auu igaweste igaweseks ajaks! Amen. (Gebr. 13, 13—15. 20. 21.)

Ja mina nägin uut taewast ja uut maad; sest esimene taewas ja esimene maa oliwad mööda läinud ja merd ei olnud mitte enam. Ja mina, Johannes, nägin püha linna, uue Jeruusalemma, taewast Jumalalt maha tulewat, walmistatud nagu pruut, kes oma peigmehetele on ehitatud. Ja mina kuulsin suure heale taewast ütlemat: „Waata, Jumala tell on inimeste juures! Ja Tema tahab nende juures elada ja nemad peawad Tema rahwas olema ja Jumal ise tahab nendega olla, nende Jumal. Ja Jumal tahab kõik pisarad nende filmist ära pühkida ja surma ei pea enam olema ega leinamist ega kisendamist ega waewa ei pea enam olema. Sest esimesed asjad on mööda läinud.“ Ja see kes auujärje peal istus, ütles: „Waata, Mina teen kõik uueks!“ Ja tema ütles mulle: „Kirjuta, sest need sõnad on tõsised ja ustawad!“ Ja tema ütles mulle: „See on sündinud! Mina olen A ja D, Algus ja Ots! Ma tahan sellele, kellel jänu on, eluwee hallikast anda ilma hinnata! Kes wõidab, see peab kõik pärima ja Mina tahan temale Jumalaks olla ja tema peab minule pojaks olema!“ (Slm. 21, 1—7.)

B. Palwed haigete ja surijate juures.

1. Jumala tahtmise ära tundmise pärast.

Halastaja, armuline Jumal ja Õnnistegija! Sa kuuled alati omade palwet, waata armuga ka minu peale ja wõta minu palwe vastu! Anna, et see rist, mis mind juba nii kaua rõhub, mulle õnnistuseks tuleks. Tee, et selle läbi minu süda ifka enam ja enam patust pööraks ja täiesti sinu armu peale loodaks. Puhasta minu hinge, nagu kulda tules puhastatakse, ja kinnita minu usku. Oh Issand, lase mind ära tunda, et Sul rahu mõtted minuga on, ka siis kui Sa karistad. Walmista oma Püha Waimu läbi minu südames püha kannatust ja anna mulle alandlikku meelt, et ma ennast sinu püha tahtmise alla alandan ja ka selle risti all oma lootuse sinu peale panen. Hoia mind kannatamata ja nukra meele, nõdrausu ja meeleäraheitmise ja muu raske kiufatuse eest. Ole mulle oma troostiga alati ligi ja täida mind oma rahuga ööd kui päewad. Kui öösi filmad walu pärast kinni ei lähe, siis ole minu ligidal oma halastuse ja abiga. Pööra minu süda ja mu mõtted hoopis Sinu poole. Lase mind Sinu juurest hingamist leida ja Sinult õppida walu waikselt kannatama. Sinu rist olgu mulle eeskujuks ja troostiks minu ahastustes. Sinu haawad olgu mulle kofutuse ja rahu hallikaks. Sinu surm olgu mu lootuse kalju põhjaks! Issand, Sinu kätte annan mina ennast ihu ja hingega, tee minuga nõnda, kui Su meelest hea on. Aga kui see wõimalik on, siis wähennda minu walu, lühenda mu ristipäiwi ja ära pane mulle rängemat koormat peale, kui ihu ja hing kanda jõuawad. Pööra minu haigus heale otsale, olgu et ma terweks saan ehk õndsaste suren. Ma ootan Sind, Sa teed kõik hästi. Sinu püha nimi olgu kiidetud ka kurwastuse ja häda päiwil ja ifka igaweste. Amen.

2. Waluwähendamise ja haiguselt peasmise pärast.

Tõsine ja helde Jumal! Sina oled meid käskinud paluda ja oled tõutanud meid kuulda, kui meie Sind kui Sinu õiged lapsed palume. Siis palun mina Sind südamest. Kinnita mind ja wähennda minu suurt walu ja aita mind jälle terwisele, kui see Sinu tahtmine on. Oh Issand, ära nuhtle mind mitte omas wihas ja ära taju mitte minu kätte minu ülekohut mööda, waid ole mulle armuline! Kui kaua pean ma weel õhkama ja ahastust tundma selles ihuhädas? Wita mind, oh Issand, et ma Sind weel wõikfin elawate maal kiita ja auustada ja armastuses kaswada ja wilja kanda! Jaa, kui see wõib olla, siis mingu see karikas minuist mööda!

B. Palwed haigete ja surijate juures.

Ometi mitte nõnda kui mina tahan, waid kui Sina tahad. Sest ma tean: Sina otsid minu õnnistust. Muud kui seda ühte asja palun mina Sinu käest: Aita mind kiusatuses seisma jääda, wõitu kätte saada ja wiimaks õnnist otsa leida Sinu armsa Poja, minu Õnnistegija Jeesuse Kristuse läbi! Amen.

Kõigewägewam, armuline Jumal ja Isa! Sina peksad ja parandad, Sina surmad ja teed elawaks ja saadab kõik nõnda, et see Sinu lastele õnnistuseks tuleb: Anna seda mulle oma nõbrale ja sagedaste arale lapsele dieti ära tunda, et mina kindla usuga kõigest südamest Sinu poole pööran ja ka seda karistust tõsisel alanduses wastu wotan oma elu parandamiseks! Pööra ometi, Issand minu Jumal, Oma filmad ära minu üleastumise pealt ja, lõpeta, kui see võimalik on, Oma karistust! Wõta ära ehk wähenenda minu waewa ja walu, et ma Sind Sinu koguduses wõiksin kiita ja auustada nii hästi selle eest kui ka kõikide Sinu heategemiste eest ja aita mind minu elu nõnda seada et Sinu püha nimi saaks auustatud minu elu läbi. Halastaja Isa, kuule mind Jeesuse Kristuse, Oma Poja, minu Õnnistegija pärast! Amen.

3. Kannatuse pärast risti all.

Püha ja õige, armuline ja halastaja Jumal! Mina waene patune inimene olen küll seda oma pattudega ära teeninud, et Sa mind selle haiguse ja ihuhädaga katsud ja karistad. Sellepärast ei tahaks ma midagi enam, kui et ma aga wõiksin kannatlik olla! Müüd on aga, armas Isa taewas, minu häda ju liig suur ja mina ei jõua seda üksi ära kanda, sellepärast hüüan ma Sind appi, minu Jumal ja Issand! Ole minu juures, hoi mind oma Püha Waimu läbi ja aita mind oma risti kanda, et ma ennast tema all kui Sinu laps üles näitan ja Sinu abiga kindlaks jään usus ja kannatuses, palwes ja lootuses ja et ma Sinu armust rõõmustan! Seda anna mulle, Issand! Ja kui mina siis inimese nõdruses pattu teen, siis ära arwa seda mulle mitte süüks, waid anna seda mulle andeks Jeesuse Kristuse, oma armsa Poja pärast! Amen.

4. Täielise Jumala tahtmise alla heitmise pärast.

Kõigewägewam Jumal, taewane Isa! Sina oled mind käskinud: „Hüüa mind appi ahastuse päewal, siis tahan Ma sind sest wälja kiskuda ja sina pead Mind auustama!“ — Sellepärast kipun ma Sinu poole selles hädas:

III. Haigete juures käimine.

Jeesuse Kristuse, Sinu armsa Poja pärast ära jätta mind waest inimest mitte maha! Ära lasse mu haigust surma poole pöörata, waid aita mind ülesse oma suure halastuse pärast, et ma toibuksin ja kuulutaksin ja kiidaksin Sinu wäge ja armu, mis Sa minu wastu oled üles näidanud! Ometi kui see tulusam on surra, siis sündigu, Issand, Sinu Jumalik tahtmine! Anna mulle siis ka armu, et kõigest südamest Sinu tahtmise alla heidan, sest Sinu tahtmine on ikka kõige parem. Hoi mind kindlas õiges usus otsani. Ära lasse mind Sinust iialgi ära lahutada, waid wõta minu hing enese juure oma riiki sellesama Sinu armsa Poja, minu Õnnistegija pärast! Amen.

5. Sündsa otja pärast.

Kõigewägewam Jumal, halastaja taewane Isa, kelle käes on elu ja surm, halasta armulikult minu peale selles minu raskest haiguses. Anna mulle andeks kõik minu patud, oh neid on nii palju, et mina neid ei jõua ära lugeda, aga sinu juures, Issand, on palju armu ja lunastust! Pööra minu poole oma troostiga! Kinnita mind õiges usus ja ole mulle ligi! Kui see võimalik on ja mulle õnnistuseks tuleb, siis tule mulle appi ka ihuliku abiga, sest Sina wõid seda küll teha oma suure wäega! Kui Sa aga, armas Issand ja Jumal, teifiti oled seadnud ja Sa minu ajaliku elu minult ära tahad wõtta ja mind koju wiia, siis ei taha ma Sulle mitte wastu panna, waid Sinu isaliku tahtmise alla alandlikult heita. Kinnita aga ja hoi mind kõiges hinge kiisatuses ja hädas, wähennda ja lühenda minu ahastust ja walu ja lasse mind omas rahus hingama minna. Issand, minu Jumal ja Isa, kuule mind Jeesuse Kristuse oma Poja minu Õnnistegija pärast! Amen.

Oh Sa wägew, Sa kõigewägewam Jumal, kes oled armuline ja halastaja ja pika meelega ja rikas heldusest ja tõest ja annad andeks ülekohut, üleastumisi ja pattu, Sinu poole kispandan mina: Anna mulle armust kõik minu patud andeks ja kinnita ja hoi minu hinge kõikide kiisatuste eest! Tule mulle appi ja aita mind, et minu südames usk ei kõiguks, lootus ei lõpeks, armastus ära ei jahtuks, et inimese nõdrus surma hirmutuste ees mitte meeletarheitmisele ei ajaks! Ja kui minu tunnikene tuleb, siis lasse mind rahus ära minna, sest minu filmad on Sinu õnnistust näinud! Oma Õnnistegija siisse usun mina. Tema peale loodan ma. Oh Issand, ära lasse mind mitte häbisise jääda, sest Sina oled minu abi ja tugewus! Waata armulikult minu peale, Sa halastaja Jumal, ja pööra

minu poole oma isa helduses Jeesuse Kristuse, Oma Poja päraji, kes oma püha kannatamise ja surmaga meile igawese lunastuse on saatnud! Amen.

6. Surma hädas.

Igawene, kõigewägewam Jumal! Sina minu ainus troost elus ja surmas, waata minu ahastuse ja häda peale, mis suur on, ja peasta mind oma armulist tõutust mööda. Aita mind nõtra kõikide minu hinge waenlaste wastu wõidelda ja anna mulle armu, et ma surma ahastuse ja hirmu kindla meele ja uskliku südamega ära wõidan. Lase minu usu filmad alati lahti seista. Sinu poole ja kui mina mitte enam ei suuda rääkida, siis hoia ja kaitse minu südant minu Issanda Jeesuse Kristuse rahus ja kinnita teda oma Püha Waimu wäega. Kui mina oma pead nõrgutan, siis pööra taewast armuga minu poole ja wii mind surma warju orust läbi oma igawesesse taewariiki, et ma seal kõikide ärawalitsetud hingedega Sind kiidan ja auustan ikka ja igaweste. Amen.

Oh kõige helduse Issand, Sa halastaja Isa, heida armu minu waele hinge peale! Anna mulle andeks kõik minu patud ja anna mulle armust õnnist lahkumist. Ära heida mind oma pale eest mitte ära. Ära lase mind hukka minna. Sa oled mind loonud ja mina loodan sinu peale. Sina oled minu abi ja minu Jumal. — Oh Jeesus Kristus, Sina tõsine ja truu Õnnistegija, kes Sa oled Jumala Tall, kes maailma patud kannab ja kes Sa oma püha ja kalli werega ka mind oled pesnud ja puhastanud, ma palun Sind Sinu kibeda kannatamise pärast, heida armu minu waele hinge peale, kui ta sellest maailmast lohku ja wii ta igawese elu sisse! — Oh Jumal, Püha Waim, Sa troosti ja wäe Jumal, kaitse minu südant kurja waenlase kiusatuste wastu, kinnita mu lootust, et mina kindlaste Jeesuse Kristuse sisse usun, oma pattude andeksandmise peale julge olen ja rõõmsaks jään ja igawese elu pärin. Sinu kätte, püha kolmainus Jumal, annan mina oma waimu! Sina oled mind lunastanud, kes ja elad ja walitsed igawesest ajast igaweste. Amen.

Issand Jeesus Kristus, Sina ükfi oled see, kelle läbi kõik, kes iganes õndsaks on saanud, sisse on läinud igawesesse rahusse, mina palun Sind, tee lahti ka mulle waelele patusele oma armuiks ja aita mind, et ma pimedas orus ja surmawarju all hukka ei lähe! Lase oma sõna paista

III. Haigete juures käimine.

minu südamesse, ole mulle abiks minu surmahädas ja näita mulle oma õnnistust! Ära lasse mind õiget usujulgust kautada ja võta minu hing oma kätte, et ta siisse võiks minna Sinu hoonetesse ja ükski häda temasse enam ei puuduks ei igaweste! Sa oled ju ka mind lunastanud oma püha ja kallil werega, siis heida armu minu peale ja wii minu hing oma õndsas paradiisi oma igawese armastuse pärast! Amen.

Ää, Sinu kätte annan mina oma waimu; Sa oled mind lunastanud, Issand, Sa truu Jumal! Issand Jeesus, võta minu waim wastu! Sulle elan ma, Sulle suren ma; Sinu pärast olen mina surses ja elades! Amen.

7. Gestpalwed surijate eest.

Halastaja, igawene Jumal! Waata armulikult ja halastades selle meie surija wenna (surija õe) peale. Anna temale armust kõik tema patud andeks ja jahuta teda ihu ja hinge poolest. Võta Jeesuse Kristuse oma armsa Poja süüta kannatamise ja suremise ohwer tema pattude äralepitamiseks wastu, sest tema on Jeesuse nime siisse ristitud ja Tema werega pestud ja puhastatud. Sellepärast peasta teda haiguse walust ja lühenda tema häda. Rinnita teda kõikide südametunnistuse pealekaebamiste ja kõikide kuradi kiufatuste wastu. Rinnita teda usus, et ta Jeesuse nimel wõitleks ja wõimust saaks. Anna temale õndsas lahkumist igaweseks eluks ja saada oma pühad inglid, et nemad teda saadaksiwad Sinu ärawalitsetud hingede kogudusesse. Halastaja Jumal, kuule meid Jeesuse Kristuse, oma Poja, meie Issanda ja Õnnistegija pärast! Amen.

Issand Jeesus Kristus! Sinu surma ahastuse ja Sinu kõigepühama palwe pärast, mis sa Õlimäel palusid, kus sinu higi kui weretilgad maa peale maha langesiwad, palume meie Sind ja hüüame Sinu poole, näita oma kõigewägewamale Isale ja tuleta Temale meele oma walusat kannatamist, mis Sa enese peale wõtsid, oma kibedat surma, mis Sa meie eest kannatasid, ja oma ärawalatud werd, mis Sa ära andsid õnnistuseks ka sellele surijale. Peasta lahkuja hing kõigest kiufatusest ja ahastusest, mis tema patu pärast õigusega tema peale langewad. Kes Sina waenlase käest wõimuse oled ära wõtnud ja oled lunastanud neid, kes surma kartuse pärast terwe eluaja orjad pidiwad olema, ära lasse waenlast ühtegi wõimust saada selle lahkuja üle. Kuule meid, kes Sa Ää ja Püha Waimuga elad ja walitset igawesest ajast igaweste! Amen.

8. Önnistamise sõnad surijate üle.

Ära kardada, Sinu Lunastaja on sinu juures, Tema on sind kalli hinnaga enesele ära ostnud surma läbi, mis Tema ka sinu eest kannatas. Tema oli surunud ja waata, Tema elab igawesest ajast igaweste ja teeb alati õndsaks kõik, kes Tema sisse usuvad. Tema rahu olgu sinuga kõiges waewas ja walus! Tema rahu kosutagu sind wiimses wõitlemises ja kinnitagu sind, et sa õndsaste wõitu saad! Amen.

Issand, meie Jumal, olgu sulle ligi ja ärgu lastu sind araks minna! Tema lastu paista oma pale sinu peale ja andku sulle oma rahu! Tema õnnistagu sinu wäljaminemist ajalikust elust ja sinu sisseminemist igawesse elusse! Amen.

Ole julge ja ära kardada! Jehoowa on su karjane, sul ei ole ühtegi waja. Ta wiib sind oma käe kõrwal surmawarju orust läbi ja juhatab sind elawa wee hallikate juure, kus Jumal ära pühib kõik pisarad sinu filmist. Amen.

Issanda rahu olgu sinuga sinu kannatamise wõitluses! Issanda rahu olgu sinuga surma tunnil! Issanda rahu olgu sinuga igaweste! Amen.

Otsi Issandat, sest Tema annab ennast leida; hüüa Teda appi, sest Tema on ligi, ja Tema heidab armu sinu peale, sest Tema juures on palju andeksandmist. Tema arm olgu sinuga! Amen.

9. Surijate õnnistamiseks.

Önnistagu sind, Jumal Isa, kes sind on oma näo järele loonud, — õnnistagu sind Jumal Poeg, kes sind oma kalli werega on lunastanud, — õnnistagu sind Jumal Püha Waim, kes sind omale templiks on walmistanud ja pühitsenud! Armuline, halastaja Jumal wiigu sind Jeesuse Kristuse kibeda kannatamise ja surma pärast oma inglite läbi Abrahami sülle, et sina ülestõusmise päewal igawesele isamaale saaksid, et sina seal wõiksid kõikide ärawalitsetud hingedega elada ja Teda kiita ärarääkimata rõõmus ja auustuses. Meie Issand Jeesus Kristus olgu sinuga ja hoidku sind! Tema olgu sinu sees ja juhatagu sind, Tema juhatagu sind igawesele isa-

III. Haigete juures käimine.

maale! Igawese õnnistusega õnnistagu sind Tema, kes Iisa ja Piha Waimuga elab ja walitseb igaweste! Amen.

Mine siis, mu lahtuja wend (õde)! Meie anname sind Issanda kätte! Tema olgu sulle armuline! Amen.

10. Kui surija on hinge heitnud.

Meie täname Sind, Issand Jeesus Kristus, Sina elu ülem saatja, et Sina meie wenda (õde) õiges meelearandamisest ja usus oled hoidnud otjani. Sinu kätte anname nüüd tema hinge. Nüüd kogutakse teda Sinu rahwa juure ja inglid kannawad ta Abrahami sülle. Kes võib tema elu otja üles rääkida, kes võib teda Sinu käest kiskuda? Sina annad temale igawese elu. Issand, meie kiidame Sind, meie auustame Sind, meie kummardame Sind! Ja meie palume Sind, heida armu ka meie peale, kes weel hädaorus käime, ja aita meid selle elu waewa kannatlikult kanda otjani. Lase meid alati jeks õieti valmistatud olla! Ringi meile õnnist eluõhtut pärast päewa tööd, et ka meie rahuga siit lahtume ja üksford rahuga sisse läheme Sinu ärawalitsetud hõiskaja rahwa hulka. Amen.

Sina suur Jumal, Sina elawate ja surmude Issand! Tänu olgu sulle kõige hea eest, mis Sa sellele lahtunule oled teinud tema sündimisest wiimse tunnini. Anna, et tema surm meid kõwaste manitseks, et meiegi mõtleksime ja weelgi sel omal päewal, mis meie rahuks tarwis läheb, et meie igauks igapäewase meelearandamisega ennaft valmistame oma eluotja ja kohtu järje ette saamise wastu. Aita meid wiimses hädas, saada meid surmaft elu sisse! Amen.

Truu, igawene Jumal, Sina halastuse Iisa ja kõige troosti Jumal! Sa käsidsid meid nutjatega ja kurbadega nutta ja meie palume Sind südamest, tröösti neid leinajaid kosutawa ja finnitawa lootusega, et nemad rõõmsa usuga loodawad, et see nende lahtunud omane rahus hingab ja õnnist ülestõusmisest ootab. Magu põllumees, kes oma põllu peale seemne on külwanud, kannatlikult kallist lõikuse kasu ootab, et kätte saaks mis ta lootnud, nõnda lase ka meid, nii kaua kui siin elame, rõõmsaste ja kannatlikult oodata suurt lõikusepäewa, kus neid kõiki, kes Issandas magama uinunud, kogutakse Jumala taewa aitadesse ja majadesse, kus

ka meie, kui usus kindlaks jääme, tõeste üksteist jälle leiame ja igaweses
õndsas osaduses Sinu juures elame, Jumal Isa, Poeg ja Püha Waim,
Sina ainus tõsine Jumal, kiidetud igaweste! Amen.

Kõigewägewam igawene Jumal! Sina pead elu ja surma omas
käes. Sa oled oma isaliku tahtmist mööda selle meie wenna (õe) seeft
ajalikust elust ära kutsunud. Meie anname tema, ihu ja hinge Sinu
truui käe alla Sinu armsa Poja Jeesuse Kristuse tulemiseni, kelle kätte
Sa kõik kohtumõistmise oled annud. Sa oled ka meile piiri pannud, mille
üle meie ei wõi astuda. Sellepärast õpeta meid, et seda kõige hoolega
meeles peame, ja anna meile oma Püha Waimu, et meie endid oma
kojumineku wastu õieti ja aegsaste walmistame. Oh Issand, ole meile
kõigile armuline Jeesuse Kristuse pärast! Amen.

IV. Matmise tallitused.

IV. Matmise tallitused.

A. Kirstu panemine.

a) Täiskaswanud inimeste kirstu panemine.

1. Saul.
2. Surnu pannakse kirstu.
3. Troosti sõna. Kui mu liha ära lõpeb ja mu süda ka, siis oled Sina, Jumal, mu südame kalju ja mu osa igaweste. Amen.
4. Pange nüüd tähele, mis Jumala sõna inimese kaduwaft põlwest tunnistab:

Jehoowa, anna mulle teada mu elu otja ja mu päewade mõetu, misfugune see on, et ma tunneksin, kui kaduw ma olen! Waata, ja oled mu elupäewad kãmbla laiuks pannud, elu iga on kui ei midagi sinu ees! Inimene on otsekui auur, kui kindlaste tema ka seisku! Inimene kãib ümber otsekui wari, tühi on kõik, mis ta juure kãraga toimetab; tema kogub wara ja ei tea mitte, kellele see jääb. Aga mis pean ma nüüd ootama, oh Isjand? Mu lootus, see on sinu peal. Peasta mind ära kõigist mu üle-astumistest, ära pane mind jõledate teutuseks. Ma pean juu kinni, ei ma taha oma juud lahti teha, sest sina oled seda teinud. Saada mu pealt ära oma nuhtlus; ju kãe peksmise pärast olen ma ära lõppenud. Kui ja inimest karistad noomimistega ülekohtu pärast, siis lased ja ära sulada, mis tema meelest kallis, otsekui koi riide ära ajab; küll iga inimene on tühine. Jehoowa, kuule mu palwet ja wõta kuulda mu kãsendamist; ära seisa wait mu filmawee pärast, sest ma olen wõeras sinu ees, üks majaline, nagu kõik mu wanemad!

(Saul 39, 5—13.)

Ärulge aga ka, kuidas Jumala sõna meid trööstib meie omaste lahkumise juures:

Äga meie ei taha mitte, wennad, et teil nende järg tundmata on, kes hingama läinud, et teie ka mitte nõnda kurwad ei ole, nagu teised, kes ilma lootuseta on. Sest kui meie usume, et Jeesus on surunud ja ülestõusnud, nõnda toob ka Jumal need, kes hingama läinud, Jeesuse läbi temaga ühes. Sest seda ütleme meie teile Issanda sõna põhjal: Meie, kes elame ja üle jääme Issanda tulemiseni, ei sõna mitte nende ette, kes hingama on läinud. Issand ise tuleb taewaßt maha, kui kutsu, peaingli heale ja Jumala pajuuga kostab, ja need, kes Kristuses on surunud, tõusewad esiti üles; siis tõmmatakse meid, kes meie elame ja üle jääme, nendega ühes pilwede peal Issandale wastu taewa poole; ja nõnda oleme ikka Issanda juures. Kinnitage nüüd üks teist nende sõnadega! Amen.

(1. Tessal. 4, 13—18.)

Eh!

Mina, mina olen see, kes teid trööstib! Kes ja oled, et ja inimesi kardad, kes surewad, ja inimese lapsi, kes heina sarnaselt jaawad? Ja ja unustad ära Jehoowa, kes sind teinud, kes taewad on laiali wenitanud ja maa kindlaste rajanud; ja ja wäriwed ikka igapäew. Sest mina olen Jehoowa, su Jumal. Ja ma olen oma sõnad sinu suhu pannud ja oma käe warjuga sind katnud. Äga ma waatan wiletja ja selle peale, kelle waim on rusuks peksetud, ja minu sõna pärast wäriwed. Pöörge minu poole, mina trööstin teid! Amen.

(Jes. 51, 12—16 ja 66, 2.)

5. Maanitus.

Issandas armastatud hinged! Nüüd oleme selle oma uinunud wenna (õe) tema wiimsesse woodisse pannud. See tuletab meile uueste meele, et meie oma pattude pärast surma wõimu ja wäe alla heidetud oleme ja et meie elu põgeneb kui wari. Selle juures peame aga ka oma usu filmad üles tõstma oma Issanda Jeesuse Kristuse poole, kes meile, ehk küll liha poolest kaduwad oleme, oma armu läbi igawest troosti ja head lootust on annud. Sest

Tema on oma surma läbi meie patu lepitanud, ja oma ülestõusmise läbi elu kadumata põlve walge ette toonud. Ja nõnda kui nüüd on surm Tema läbi äraneldud võimuse sisse ja on igawese elu ukseks saanud, nõnda ei pea meie Tema ees mitte wärisevama ega hirmuma, waid kindlaste lootes uskuma, et nii kui seemne tera, mis mulda pandud, esmalt sureb ja pärast wilja kannab, nõnda peab ka inimese ihu jälle hauast wälja tulema ja igawese auuga taetama. Sellepärast ei pea ka teie, kes selle magama uinunud wenna (õe) lahkumise pärast kurwad olete, mitte leinama, kui need, kellel lootust ei ole, waid peate oma pead üles tõstma kindlas lootuses, et surnud, kes Issandas surewad, hingawad Jumala käes ja et mingisugune waew ega walu neisse enam ei puudu. Aga et meie tohime ennast niisuguse lootusega trööstida, siis peab ta ka meie juures usu wilja kandma. Meie peame pattudele ära surema ja usus nõnda elama ja käima, et rõõmsa südametunnistusega oma Issanda Jeesuse tulemist võime oodata ja üksford rõõmuga ilmuda Tema palge ette, Seks aidaku meid Jumal! Amen.

Ehf:

Kristuses armastatud sõbrad! Selle oma lahkunud wenna (õe) surmukirstu juures leinates, peame kõige tõsijuga omale meele tuletama, et isegi surma lapsed oleme ja et meiegi võime lühike aja pärast siit ilmaist ära kutsutud saada. Sellepärast ei pea meie ka mitte julged olema, mitte teadawates pattudes edasi elama, waid peame Jumala nuhtluse ja kohtu peale mõtlema ning lahkumise wastu ennast walmistama, et ta mitte ootamata meie peale ei tuleks. Kui meie neid mõtteid õige hoolega läbi uurime, siis saame eneste pärast muretsjema, et meie ka oma teekäiki usus lõpetaksime ja õndsaks saaksime. Aga inimeste lihajulgus ja hooletus on suur. Nemad ei wõta seda mitte südamesse, ehk nad küll näewad; et surm kellelegi armu ei anna, waid nemad jääwad nii kui nad enne oliwad ja lähewad wana wiisi oma teed, tulewat kohtu ei pane nad tähele. Ürgu olgu see mitte teie wiis, waid kandke aegjaste hoolt oma hinge õnnistuse eest. Ja kui surm teile hirmu ja ahastust teeb, siis waadake Kristuse peale, kes on elu, troost ja

õnnistus. Mida kindlamine teie usus Temaft kinni peate ja mida tõhjemalt teie oma elutee peal kiusatuse ja patu vastu wõitlete, jeda täielikumalt kaub surma hirm, nõnda et wõite ütelda ja kiita: Wõtab mind surm siit ära, siis aitab ta mind elule, ja paneb ta mind hauda, siis ksjub ta mind põrmust ja tuhast taewa. See on ristiinimese wõit ja hõiskamine surma ja hana üle, et tema wõib julge olla, et mõlemad on Kristuse läbi ära wõidetud. Aga teie, kes weel jelles elus seisate, kellel weel mõnigi libedus ja raskus, kurwastus ja kiusatus kanda ja ära wõita on, paluge, et teie kiusatuses mitte ei lange, waid wõitu saate. Kõigewägewam halastaja Jumal kinnitagu teid, et kindlaste seisma jääte usus otjani! Amen.

6. Palwe.

Kõigewägewam, armuline Jumal! Meie heidame ka selle surmu-
firštu juures Sinu püha tahtmise alla, et Sina selle meie wenna
(meie õe) ajalikust elust ära oled kutsunud. Meie täname Sind
kõige hea eest, mis Sa temale noorest east saadik oled teinud, kõige
armu eest, mis Sina temale tema maapealse elu ajal ikka jälle
uueste ja iseäranis oma sõna ja sakramendi läbi oled maitsta
annud. Meie palume Sind, anna oma sõna troosti ka nende
jüdamesse, kes oma isa (wenna, sugulase, sõbra, ema, j. n. e.)
lahkumise pärast wäga kurwad on, ja anna neile oma rahu roh-
kete tunda. Arata ja kinnita meie kõikide jüdan, et meie kõik
surma kartuse ja kõige hana hirmu ära wõidame ja õiges usus ja
Sinu meele järele elades ennast ristiinimese wiisil oma otja vastu
walmistame. Aga wiimaks ühenda meid kõiki oma taewases isa-
majas, et meie Sind ikka ja igaweste kiidame ja auustame kui
Sinu Poja Jeesuse Kristuse oma Õnnistegija äralunastatud hinged.
Jeesuse nimel palume weel: Meie Isa, kes Sa j. n. e.

Eht:

Oh Isjand, ära tee meile mitte meie pattu mööda ja ära
taju mitte meie kätte kõike meie ülekohtu mööda! Jumal, ole meile
armuline oma helduse pärast ja kustuta meie üleastumised oma
rohke halastuse pärast! Õpeta meid meeles pidama, et meie sure-

likud oleme, et meie tarkust südamesse saame ja meelegaandamist ei jäta aja peale, kus see hiljaks on jäänud! Lase meid Oma Püha Waimu läbi ära tunda oma palju pattu ja suurt süüd ja Sinu tulist wiha patu vastu ja pööra meie südamed enese poole, et meie sinu armu läbi aegjaste otsime, mis ülewal on, kus Kristus Sinu Poeg, meie Issand ja Ünnistegija, Sinu paremal käel istub ikka ja igaweste, selle nimel meie palume: Meie Issa, kes Sa j. n. e. Amen.

7. Lõpulaul.

b) Laste kõrsta panemine.

1. Laul.

2. Surnu pannakse kõrsta.

3. Troosti sõna. Kui mu liha ära lõpeb ja mu süda ka, siis oled Sa, Jumal, mu südame kalsu ja mu oja igaweste. Amen.

4. Pange nüüd tähele, mis Jumala sõna inimese kaduwest põlwest tunnistab:

Waata, ja oled mu elupäewad kända laiuses pannud, mu eluiga on kui ei midagi sinu ees! Inimene on otsekui aaur, kui kindlaste tema ka seislu! Ja sina oled mu hinge rahu seest ära lükanud, ma olen hea ära unustanud, ma ütlesin: Hukkas on minu jõund ja mu lootus Jehoowa käest! Mõttele mu wiletusse ja mu kaebtusse peale, mu koi-rohu ja sapi peale! Küll ja ikka selle peale mõtled, et minu hing mu sees on alla wajutatud. Seda wõtan ma jälle oma südamesse, sellepärast loodan mina. Jehoowa suur heldus on see, et meie ei ole otša saanud, et tema halastused ei ole ära lõppenud. Nemad on uued iga hommiku, su tõsidus on suur. Jehoowa on mu jagu, ütleb minu hing; sellepärast tahan ma tema peale loota! Hea on Jehoowa neile, kes teda ootawad, sellele hingele, kes teda nõuab. See on hea, et inimene ootab ja wait on Jehoowa ärapestmiste oodates. Seest Issand ei heida mitte igaweste ära, waid kui ta saab kurwastanud, siis halastab tema ka oma suure helduse järele. Seest ta ei waewa omast südamest, kui ta inimese lappi kurwastab.

Kuulge aga ka, kuidas Jumala sõna meid meie lapsukeste surma juures trööstib:

Et nüüd lapsed liha ja vere osalised on, otse nõnda on ka tema sellest osa saanud, et ta surma läbi selle wäe ära kautaks, kellel surma wõimus oli, see on kuradi wäe, ja ära peastaks neid, kes surma kartuse läbi kõige eluaja orja põlwes kinni oliwad. Kas naene oma lapsukeste ära unustab, et ta mitte ei peaks oma ihu poja peale halastama? Ehk nemad ka ära unustaksiwad, siiski ei taha ma sind mitte ära unustada! Laste lapsukesed minu juure tulla ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste pärast on Jumala riik!

5. Maanitus.

Aristuses armastatud hinged! Püha kiri õpetab meid ja see on kõigile awalik, et ka wäetamad lapsed walu ja surma nähes patu palga kätte saawad sellisamal kombel kui meiegi. Seda tule-tame omale meele selle lapsukeste puusärgi juures. Meie nutame lapsukeste surma pärast ja leiname nende lahkumise pärast. Aga meie tule-tame ka omale meele nende õndsust, mis nemad kui ristitud lapsed selgest armust omaks on saanud. Nende pärast on taewariik. Seda tunneme südameliku lootuse ja juure tänuga ära, trööstime endid sellega ja heidame selle läbi oma kurbtuse kõrwale. Nemad saiwad lühikeste elukäigu järel igawese auukrooni kätte, saiwad ilma usuwõitlemiseta sinna, kus õndsate filmad Jumala auu näewad, ja saiwad lühikeste walu läbi äranärtsimata rõõmu sisse. Ka nende ihud hingawad lootuses ja tõusewad wiimsel päewal elusse. Nende laste õndsuse pärast ei wõi meie mitte lahewahel olla ja nemad on parema hoole all, kui kõik lapsed, kes maa peal elawad. Aga meile kõigele, kes weel nii mitmest wiletsusest ja wõitlusest läbi igawese elu poole läheme, olgu Issand abiks, et meie mitte ükskord neist maha ei jää, kes juba noores eas Issanda õndsaisse majadesse koju saiwad. Amen.

6. Palwe.

Kõigewägewam armuline Jumal ja Issa! Meie kiidame ja täname Sind kõige halastuse ja truuduse eest, mis Sa sellele lapsukestele,

B. Surnu leinamajaft wäljasaatmine.

leda Sa nüüd enese juure oled wõtnud, tema lühikeje ajaliku elu ajal oled üles näidanud. Iseäranis täname Sind püha ristimise armu ja ande eest, mis läbi Sina selle inimese lapse Jumala lapseliks ja igawese elu pärijaks wastu wõttsid. Meie palume Sind südamest: Troõsti ja kinnita tema kurbe ja leinawaid wanemaid ja omatseid! Sest Sina oled troosti Jumal, kelle juure kõik kurwad ja rõhutud hinged tohiwad tulla troosti ja kinnitust, rõõmu ja rahu paluma ja saama. Aga meid kõiki, kes weel selles surelikkus ihus elame, tee ikka enam ja enam oma armu ja halastuse osaliseks, et meie ümber pöörame ja saame lapsukeste sarnaseks, et meie usus ja sõnatulmises kui Sinu tõstjed lapsed oma eluteed läime, niikaua kui meie weel maa peal oleme. Wiimaks aga wii meid kõik oma igawesse taewariiki, kus meie Sind ikka ja igaweste kiidame, täname ja auustame kõikide nendega ühes, keda Sinu Poeg Jeesus Kristus, meie Snnistegija, on äralunastanud. Jeesuse nimel palume weel: Meie Iha, kes Sa oled taewas j. n. e. Amen.

7. Lõpulaul.

B. Surnu leinamajaft wäljasaatmine.

1. Laul.
2. Troosti sõna: Kiidetud olgu Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Iha, kes oma suurt halastust möõda meid uneste on sünnitanud elawaks lootuseks Jeesuse Kristuse ülestõusmise läbi surnuist, kadumata, teotamata ja närtsimata päranduse kättejaamiseks, mis meile taewa on paigale pandud! Amen.
3. Armsjad Issandas! Jumala meele pärast on olnud meie uinunud wenna (õe, selle lapse) hinge siit ilmaft ära kutsuda. Siis wiigem nüüd tema ihu rahu paika. Enne aga tõsttem oma südamed Jumala poole ja palugem üheskoos nõnda:

Igawene, kõigewägewam Jumal! Sina teed, et inimene jälle põrmuks saab ja ütled: „tulge tagasi, inimese lapsed!“ Sina oled ka selle meie wenna (õe, lapse) elule piiri pannud ja oled tema

oma püha nõuu ja tahtmist mööda selle elu seest ära kufunud. Meie täname Sind, halastaja Jsa, kõige helduse eest, mis Sa temale siin maa peal oled üles näidanud esimesest elu tunnist kuni wiimseni. Võta lahkunud hing armulikult oma kätte. Hoia teda kõige kurja eest. Wii ta oma igawese rahu sisse ja õndsate pänduse juure walguses. Wala oma rahu ja õnnistuse sõna troostu nende südamesse, kes kurwad ja rõhutud on selle lahkunu surma läbi, et nemad ei leinaks kui need, kellel lootust ei ole. Anna meile armu, et meie nüüd ja alati hästi selle peale mõtleme, et ka meie elu lõpeb. Aita meid alati walmis olla, et kui meie tunnikene tuleb, meie rahuga siit lahkume, ülestõusmise päewal rõõmuga üles ärkame ja meid wastu wõtakse Sinu õndsasse taewariiki, kus meie ärarääkimata suures rõõmus ja auustuses Sind, igawene kolmainus Jumal, Jsa, Poeg ja Püha Waim, kiidame ja auustame igaweste. Amen.

Eht:

Kõigewägewam, igawene Jumal! Sinu aastad kestawad igaweste, aga meie läheme lennates ära, sest kõik liha on kui rohi ja kõik inimese auu kui rohu lillekene; rohi kuitwab ära, õiekene närtsib ära. Issand õpeta meid meeles pidama, et meie surelikud oleme ja meie elule ots tuleb ja meie siit peame lahkuma, et meie igapäew walmis oleksime. Ja kui meie aeg ja tund tuleb, siis lasse meid rahus lahkuda. Hoia meid kurja häkilise surma eest. Aita meid, et elame sinu kartuses, siit lahkume lootuses Sinu peale, usus oma waimu Sinu kätte anname, oma tööd siin maa peal Sinu armu peale toetades rõõmuga lõpetame ja igawese elu pärime. Amen.

4. Ja nüüd kuulge Jumala sõna:

Jeheetwa, kuule mu palwet, ja wõta kuulda mu kufendamist! Ära seija wait mu silmawee pärast, sest ma olen wõeras sinu ees, üks majaline, nagu kõik mu wanemad. Sina, Jeheetwa, ära pööra oma halastust mitte minuist ära, sinu heldus ja su truudus hoidku mind alati! Seest meie elu on taewas, kust meie ka ootame Õnnistegijat, Issandat Jeefust Kristust, kes meie halwa ihu muudab,

et ta tema ärajeletatud ihu sarnasels saab, jeda wäge mööda, miska tema kõik wõib enese alla heita. Sellepärast pangem ka meie maha kõik koormatus ja patt, mis nii kergeste meile külge hakkab ja jookskem kannatusjega endile seatud wõidujooksmist! Ja waadagem Jeesuse peale, kes meie usu alustaja ja täielisels tegija on, kes selle rõõmu eest, mis tal ees oli, risti on kannatanud ja häbi mikski ei pannud ja on istunud Jumala paremale kaele auujärje peale! Siis läheme nüüd wälja tema juure leeri taha ja kanname tema tentust! Sest meil ei ole siin mitte jäädawat linna, waid meie otstme tulewat. Amen.

Eht:

Wõta oma elumaja asjad seada, sest sa pead surema! Walwale, sest teie ei tea, millal kosa ijand tuleb, kas õhtu wõi kesköö ajal wõi kuke laulu ajal wõi wara hommiku, et tema ei tule äkitselt ja ei leia teid magamast. Urge ekõige mitte, Jumal ei anna ennast mitte pilgata! Sest mis inimene külwab, jeda tema ka löikab. Sest kes oma liha peale külwab, see löikab lihast hukatust; Aga kes Waimu peale külwab, see löikab Waimust igawest elu. Sest meie kõik peame ilmuma Kristuse kohtujärje ette ja igaüks peab jeda mööda saama, kui tema ihus on teinud, olgu see hea ehk kuri. Amen.

5. Meie Isa.

6. Lõpulaul.

D. Matmine.

1. Laul.

2. Jumala Isa, ja Poja ja Püha Waimu nimel. Amen.

Eht üks järgmistest algusõnadest:

a) Meie Jumalale, kes üksi see on, kes ei wõi surra, olgu auu ja igawene wägi! Amen.

b) Meie abi on Issanda nimes, kes taewa ja maa on teinud, **Aamen.**

d) Kes filmaweega külvavad, need lõikavad hõiskamijega; kes läib ikka peale ja nutab, seemet külvil tarvis kandes, see tuleb tõeste hõiskamijega ja kannab oma vihkusi. **Aamen.**

3. Armsad Issandas! Meie oleme selle oma wenna (õe, selle lapse) rahu paika saanud.

Bangem nüüd tähele Jumala sõna:

Mõnda ütleb Issand: Kõik liha on kui rohi ja kõik tema headus kui õieke wälja peal. Rohi kuivab ära, õieke närtsib ära, kui Jehoowa waim ta peale puhub; rahwas on tõeste rohi. Rohi kuivab ära, õieke närtsib ära; aga meie Jumala sõna jääb igaweste seisma.

Ja weel on kirjutatud: Meie kõik peame ilmuma Kristuse kohtujärje ette ja igakuks peab jedamööda saama, kui tema ihus on teinud, olgu see hea ehk kuri. Sellepärast walwate, sest teie ei tea päewa ega tundi, millal inimese Poeg tuleb! Teil olgu wõõ wõöl ja teie küünlad põlegu! Ja olge inimeste sarnased, kes oma isandat ootawad. Ündjad on need sulased keda isand tules leiab walwamaft. Kes wõidab, sellele ei pea teine surm paha tegema. Mina olen ülestõusmine ja elu! Kes minu sisse usub, see peab elama, ehk tema küll sureb! Ja igakuks, kes elab ja usub minu sisse, see ei pea mitte igaweste ära surema. Tõeste, tõeste, mina ütlen teile: Kes minu sõna kuulab ja usub jeda, kes mind on läkitanud, sellel on igawene elu ja tema ei saa mitte kohtu alla, waid on surmasti elu sisse läinud. **Aamen.**

Eht:

Meie päewad siin maa peal on kui wari, ja ei ole jäädawat. Jehoowa, anna mulle teada mu elu otja ja mu päewade mõetu, misjugune see on, et ma tunnekfin, kui kaduw ma olen! Waata, ja oled mu elupäewad lāmbla laiusjeks pannud, mu eluiga on kui ei midagi minu ees! Inimene on otjekui auur, kui kindlaste tema ka seisku! Inimene läib ümber otjekui wari, tühi on kõik, mis ta

suure k araga toimetab; tema kogub wara ja ei tea mitte, kellele see j aab. Seit mis kasu on sellest inimesel, kui ta k oit maailma kasuks saaks, aga oma hinge kautaks? Ehk mis lunastamise hinda w oib inimene oma hinge eest anda? Amen.

4. PANGEM N UID oma uinunud wenna ( de) ihu hauda kui seemne iwalese igawese elu tarwis ülestõusmise p ewaks:

Mullast oled sina w otud, mullaks pead sina saama ja mullast äratab sind Issand Jeesus Kristus wiimisel päewal jälle üles!

(Iga lause juures wiskab matja peu ehk labida täie mulda furnufirstu peale.)

5. PALUGEM.

(T iskaswanute matmise juures.) Issand Jumal, taewane Isa! Meie palume Sind, lasse seda meie lahkunud wenda ( de) sisse minna oma taewariiki, mis Sa meile oled tõutanud, kes usus Sinu sisse oma elu teekonna l petawad. Täida, Sina kõige troosti Jumal, oma Püha Waimuga nende südameid, kes kurwad on selle meie lahkunud wenna surma pärast, et nemad kosutust ja kinnitust saawad sõnast ja rahu leiawad sinu sees. Anna ka neile ja meile kõigile oma armu, et meie, kui meie tunnikene tuleb, rahuga siit lahkume ja ülestõusmise päewal r dmuga Sinu palge ette ilmume. Kuule meid Jeesuse Kristuse, oma armsa Poja meie Issanda ja  nnistegija pärast, kelle nimel palume: Meie Isa, kes Sa oled taewas, j. n. e. Amen.

Ehk:

Kõigewägewam Jumal, halastaja Isa! Meie palume Sind, lasse seda hauda meile meie õnnistuseks meele tuletada, et ka meie, niipea kui Sinu püha tahtmine seda nõuab, siit ilmaist peame lahkuma. Speta meid ära tundma, et surm patu pakk on, aga igawene elu Jeesuses Kristuses on ilmunud.  rata meid, et meie ka mõtlemine weel sel omal ajal, mis meie rahuks tarwis läheb. Wita meid seda aega, mis Sina meile meie õnnistuseks jin maa peal weel kingid, hästi tarwitada. Kinnita meid, et meie südamest Sinu poole pöörame ja seda ostmise, mis ülewal on, kus Kristus meie  nnistegija elab. Doeta meid, et patule igapäew ära jureme,

aga Sind teenime õiguses ja pühaduses. Wiimaks aita meid, et meie surma tunni vastu hoolega ennast valmistame ja õndsas otse rõõmsaks ülestõusmiseks osaks saame, jellejama Sinu Poja Jeesuse Kristuse, oma Issanda läbi, kelle nimel weel palume: Meie Issa, kes Sa oled taewas j. n. e. Amen.

Laste matmise juures. Kõigewägewam, halastaja Jumal ja Issa! Sina oled selle armsa lapse hinge maapealsest elust ära kutsunud ja oma taewariiki wiinud. Meie alandame ennast Sinu kõigewägewama kätte alla ja palume Sind: Anna leinajatele wanematele ja omakstele seda kindlat usku, et Sinu tahtmine, ka siis, kui meie seda ei suuda ära mõista, alati: hea ja püha ja Sinu tegu selge õnnistus on! Anna neile ja meile kõigile armu, et meie oma südamed Sinu poole pöörame, Sinu tahtmise alla õiges alanduses heidame (ka lapsi, kes meil weel on, Sinu püha sõna mõõda kasvatame). Lase meie peale, iseäranis leinajate maja peale oma õnnistust hingada usu kinnituseks, et nemad kõikide omastega Sind teenivad alalises Jumalakartuses ja armastuses ja igawese õndsuse elawas lootuses Sinu püha nime kiituseks ja auuks Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi, kes surma läest võimuse on ära wõtnud ja elu kadumata põlwe on walge ette toonud, kelle nimel meie palume: Meie Issa, kes Sa taewas j. n. e. Amen.

6. Issand õnnistagu meid ja hoidku meid! Issand lasku oma pale paista meie peale ja olgu meile armuline! Issand tõstku oma pale meie peale ja andku meile rahu! Amen.

7. Lõpulaul.

H. —
7-92
2

2890687

